

**T.C. İSTANBUL TİCARET
ÜNİVERSİTESİ**

**DIŞ TİCARET ENSTİTÜSÜ
WORKING PAPER SERIES
Tartışma Metinleri**

WPS NO/ 224 / 2019-06

**KRİPTO PARANIN VERGİLENDİRİLMESİ,
MUHASEBELEŞTİRİLMESİ VE DENETİMİ**

Emre Hakan AKİZ*

KRİPTO PARANIN VERGİLENDİRİLMESİ, MUHASEBELEŞTİRİLMESİ VE DENETİMİ

Özet

Dünya genelinde devam etmekte olan yanlış mevcut para politikaları önemli sorunlara neden olmaktadır. Yaşanan tüm bu olaylar, farklı alternatiflerin yaratılması konusunda insanları çeşitli deneysel araştırmalara yöneltmiştir. Bu araştırmalar içerisinde elde edilen en büyük yenilik kripto para keşfi olarak görülmektedir. Kripto paralar mevcut sistemde olduğu gibi basılan bir kâğıt para değil madenciler tarafından keşfedilen bir sanal paradır. Kripto para, üçüncü kişi olarak belirtilen aracılığı ortadan kaldırmakta ve para kontrolünü tamamen kişiye yüklemektedir. Kripto para işlemleri, merkezi bir otoriteye bağlı olmayan, anonim kullanıcı ve günümüzün en güvenli Blockchain ağ yapısını kullanmaktadır. Ortak bir görüş sağlanamayan en önemli konu ise kripto paranın bir para birimi olarak değerlendirilmesi noktasıdır. Ülkelerin kripto paraya olan bakış açılarını değişiklik göstermekte ve kripto paranın nasıl değerlendirilmesi gerektiği konusunda henüz yasal bir zemin oluşturulamamıştır. Vergilendirilme açısından kripto paranın, emtia, menkul kıymet veya para olarak değerlendirilmesi söz konusudur. Bu düzenleme sonucunda kripto para ile yapılan işlemlerin kayıt ve takibi mevcut muhasebe standartlarının içerisinde uygulanabilir veya yeni bir standart oluşturularak belirlenen bir hesap içerisinde izlenmelidir. Aynı zamanda kripto paranın kayıt altına alınması denetim faaliyetlerini ortaya çıkarmakta, bu nedenle kripto paranın denetimindeki belirsizlikler ortadan kaldırılmalıdır. Bu çalışma kripto para kavramını detayları ile anlatmak ve yasal belirsizlikleri gidermeye katkı sağlamak amacıyla hazırlanmıştır.

Anahtar kelimeler: *(Para, Kripto para, Blockchain, Vergilendirme, Muhasebe, Denetim)*

TAXATION, ACCOUNTING AND AUDITING OF CRYPTO MONEY

Abstract

The ongoing false policies in the world are causing major problems. All these events led people to various experimental researches to create different alternatives. The greatest innovation achieved in these researches is the discovery of crypto money. Crypto coins are a virtual money discovered by miners, not a printed paper money as in the current system. Crypto money removes the agents that are mentioned as the three of them, and the money control is fully loaded on the person. Crypto money transactions are not connected to a central authority, use anonymous user and the most secure Blockchain network today. The most important issue that cannot be considered as a common point is to consider the crypto money as a currency. Countries' perspectives on crypto money vary, and no legal basis has yet to be established on how to evaluate crypto money. In terms of taxation, crypto money is considered as commodity, securities or money. As a result of this regulation, it should be monitored within an account determined by establishing a new standard within the appropriate accounting standards for the recording and follow-up of transactions with crypto money. At the same time, the recording of crypto money reveals the audit activities, so this obscurity in the field of audit must be eliminated. This study was prepared in order to describe the concept of crypto money in detail and to eliminate possible legal uncertainties.

Keywords: (Money, Crypto Money, Blockchain, Taxation, Accounting, Audit)

Giriş

Günümüzde hızla potansiyelini yükselten kripto paralar artan değeri ve işlem hacmi ile birçok ülkenin gündeminde ilk sıralarda yer almaktadır. Kripto para ile işlem gerçekleştiren kişi ve şirketlerin sayısı günden güne artış göstermektedir. Şu an için kripto paralar yatırım aracı olarak değil, genellikle değer artışı sırasında kazanç sağlamak amacıyla kullanılmaktadır. Kripto para ile yapılan işlemlerin üçüncü bir aracıya ihtiyaç duymaması, işlem hızının yüksek olması ve yapılan işlemlerin maliyetinin çok düşük olması diğer cazip özelliklerini oluşturmaktadır. Kripto paralar anonim olma özelliği ve işlem takibinin yapılamaması gibi farklılıkları nedeniyle günümüz sistemlerinden ayrılmaktadır. Çalışma içerisinde kripto para teknolojisinin detayları ile açıklanmakta ve kripto paranın geleceği için fayda sağlayabilecek önemli adımlar yer almaktadır. Bunun için öncelikle kripto para, Blockchain, madencilik ve IPO (Initial Public Offering) ve ICO (Initial Coin Offering) gibi kavramların açıklanması üzerinde durulmuş ve çeşitli örnekler ile desteklenmesi amaçlanmıştır. Beraberinde ise yasal boşluğunun giderilmesi yönünde çalışmalara yer verilmiştir.

Bu çalışmanın amacı kripto paranın günümüz para sistemlerinden farklı olması nedeniyle vergilendirilmesi, muhasebeleştirilmesi ve denetim alanındaki eksikliklerin giderilmesi yönündeki araştırmaları içermektedir. Otoritelerin ve kripto para kullanıcılarının görüşlerine ve izlenimlerine yer verilen çalışma içerisinde, büyük bir yenilik olan kripto para keşfinin farklı açılardan yorumlanması amaçlanmıştır. Kripto para konusunda alınacak otorite kararları geleceğin ekonomik sistemini şekillendirmesi açısından önem arz etmesi, çalışmanın gerekliliği açısından son derece önemlidir. Vergilendirme bu aşamada, işlem izinin sürülmesi ve kayıt dışı ekonominin önlenmesi açısından gerekli görülmektedir. Vergilendirme açısından kripto paranın değerlendirilmesinde emtia, para ve menkul kıymet gibi çeşitli görüşler beyan edilmektedir. Kripto para ile yapılan işlemlerin hesap planı içerisinde kaydedilmesi için belirlenen bir muhasebe standardında izlenmesi veya yeni bir muhasebe standardı oluşturularak kayıt altına alınması gerektiği üzerinde durulmaktadır. Kripto paranın özgür doğası gereği oluşacak yeni bir standart içerisinde değerlendirilmesi kripto paranın dolaşımdaki miktarını azaltacağı gibi, güvenilir bir yapı oluşması açısından ise kararsız kesimi yatırım ve ticaret gibi faaliyetlere yönlmesi beklenmektedir. Aynı zamanda kayıtların kontrolü ve güvenilirliğini sağlamak amacıyla mevcut denetim faaliyetleri içerisinde yeniliklere yer verilmesi ge-

rektiği ve Blockchain ağ yapısının önemi vurgulanmaktadır. Güvenilir bilgiye ulaşmak için denetim mekanizmasının doğru bir şekilde kurulması ve güncel kripto para teknolojisine uygun hale getirilmedi. Ayrıca IPO ve ICO'lar sayesinde piyasa fon talebini karşılayacak bu sayede bankalara ve otoritelere olan ihtiyacın azalması amaçlanmaktadır. Türkiye konumu gereği İslam Ülkeleri ile Avrupa Ülkeleri arasında bir kripto köprü görevi üstlenebilir veya yeni bir kripto para ortaya çıkarılarak bölgesel kalkınma gibi uzun vadeli planlar gündeme gelmektedir. Modern teknolojinin yenilikleri sayesinde yeni kavramların ortaya çıkması otoriteler tarafından bir fırsata dönüştürülebilmektedir.

1. Paranın Evrimi

Meta, tanım olarak piyasada satılmak üzere üretilen malı ifade etmektedir. **Para** ise üretilen tüm metaların değişmesini sağlayan bir meta durumundadır. Burada ayırt edilmesi gereken nokta, metanın belli bir anlam ifade edebilmesi için karşılığında bir değer taşıması gerekmektedir. Günümüzde artık paranın tanımı tamamen metanın (paranın) bilgisini içermektedir. Peki, bu bilgi neyin bilgisidir? Benim ne kadar satın alma gücüm var? Benim ne kadar borcum var? Para, tüm bu soruların bilgisini içeren bir kayıt sistemidir. Bu kaydın tutulma biçimine göre de para sistemi değişiklik göstermektedir. Herhangi bir metanın fiyatının ifadesi, düşünsel bir ifadeyi temsil etmektedir. Pratik olarak bir metanın paraya dönüşmeden önce sahibinin kafasında fiyatlandırılarak, düşünsel olarak ifade edilir. Bir kişi kendi metasının değerini para ile ifade ettiğinde onun paraya çevrilmediğini bilmektedir. Bunun için kâğıt bir paranın varlığının olması gerekmemektedir. **Para bir değer in ifadesi ise varlığına gerek yoktur.** Belirlenen metanın içerdiği emek miktarı, aynı nicelikte emeğin somutlaşmış olduğu para miktarı ile ifade edilir. Günümüzde bunun en iyi ifade şekline para denilmektedir. Tarih boyunca herhangi bir nesnenin bir anlam taşıyor olması, insanların kullanım amacını karşılayan bir anlam yüklemesinden kaynaklanmaktadır (www.kapitalianlama.blogspot.com).

Nakamoto (2008), geliştiricilere yönelik bir forum platformunda şu sözleri kaleme almıştır: “*Geleneksel para birimlerindeki temel sorun bu sistemin işlemesi için gerekli olan güvendir. Merkez bankasına para biriminin değerini düşürmeme konusunda güvenilmelidir. Lakin kâğıt paralar tarihi bu güvenin kırılmasına dair birçok olayla doludur. Bankalara paramızı muhafaza etmeleri ve bunu elektronik olarak göndermeleri konularında güvenilmelidir. Fakat bankalar küçük bir kısmını rezerv olarak ayırarak,*

büyük kısmını kredi balonları şeklinde borç olarak vermektedir.” Günümüzde güven gerektirmeyen matematik tabanlı değişim sistemi ile bir kripto paranın alternatif olarak ne sunduğu hakkında kafa yormak eğitici bir yöntemdir. Ancak somut açıklamaları tercih eden biz toplum fertlerinin zihinleri için zorlu bir süreçtir.

2. Kripto Para

Kripto para birimleri kriptografi temelli blokzinciri olarak adlandırılan bir yapı kullanılarak oluşturulan, fiziksel varlıkları olmayan, herhangi bir merkezi bulunmayan, herhangi bir otorite tarafından kontrol edilmeyen, taraflar arası hızlı ve düşük maliyetli ve güvenli bir para transferi sağlayan, elektronik ortamlarda işlem gören sanal para birimleri olarak tanımlanmaktadır (Şahin, 2018, 911). İnternet aracılığı ile kullanılması sağlanan yapı bütünü, **sanal para** birimi olarak ifade edilebilir. Finansal işlemler sırasında bir aracının olmaması, finansal özgürlüğün tamamen kişiye yüklenmesi anlamına gelmektedir. Bu sayede üçüncü bir aracıya karşı oluşturulan güven algısına ihtiyaç kalmamaktadır. Güven algısını oluşturacak zemin gönderen ve alıcı arasındaki işleme sınırlı kalmaktadır (Güleç vd., 2018, 20). Yaşadığımız ekonomik sistem içerisinde insanların dışında gerçekleşmekte olan, otoriterlerin verdikleri kararlar ve yaptırımlardan kurtulup, insanların kendi ekonomik özgürlüklerine ulaşma yolundaki en önemli adım kripto para keşfidir.

2.1. Bitcoin

Bitcoin, Satoshi Nakamoto tarafından 1 Kasım 2008 yılında ilk kripto para olarak geliştirilmiş olup, ilk Bitcoinler 3 Ocak 2009 tarihinde üretimine başlanılmıştır. Burada anlatılmak istenen **Bitcoin** ve **diğer kripto para birimleri** birer **sanal paradır**. Aralarında çok temel birkaç fark bulunmaktadır. Gayri merkezi ve tamamen kişiler arasında sağlıklı bir biçimde yürüyen, açık defterli ve ultra kripto güvenli mevcut finansal sistemin bütün açıklarını kendine avantaj olarak bahşeden 21.yy’ın finansal işleyişinden söz edilmektedir. Blockchain ağı içerisinde, Nakamoto tarafından 2009 yılında üretilen ilk Bitcoin bloğuna “**Genesis Blok**” adı verilmiştir (Dummies, 2016, 104). Bitcoin özellikleri bakımından incelendiğinde; (Çarkacıoğlu, 2016, 15-17).

1. Düşük maliyetlidir.
2. Diğer para birimlerine dönüştürülebilir.
3. Bitcoin küresel bir para birimidir.
4. Bitcoin noktadan itibaren 8 rakamlı bir ödeme sistemi sunar.
5. İşlemler şeffaf, hızlı ve küreseldir. Yapılan işlemler neredeyse anında tüm dünyadaki Bitcoin ağına dağıtılır makul bir süre içerisinde de onaylanır.
6. İtibari fiziksel para da işlemlerin hafızası yoktur. Bitcoin işlem hafızası ise küresel hesap defteri olan Blockchain veri tabanında tutulur. Bitcoin kullanacak birisinin Bitcoin sahibi olup olmadığı daha önceki kayıtlara bakılarak öğrenilebilir.
7. İşlem yapmak için hiç kimseden veya kuruluştun izin almak gerekmez ve hiç kimse işlem yapılmasına engel olamaz.
8. Sistem güvenilirdir. Güvenlik, matematiksel olarak güvenilirliği ispatlanmış kriptografi dijital imzalama metotları kullanarak gerçekleştirilir. Kötü niyetli kişilerin veriler üzerinden manipülasyon yapması, gizli/açık anahtar şifreleme yöntemi kullanılması sebebiyle mümkün değildir.

Başlıca kripto para türleri aşağıda maddeler halinde verilmiştir:

1. Ethereum
2. Holo
3. Ripple
4. Litecoin
5. Petro

2.2. Madenciler

Geleneksel para sistemlerinde hükümetler ihtiyaç duyduklarında ya da uygulamaları para politikası sonucunda gerektiğinde para basma yetkilerini kullanmaktadırlar. Bitcoin yani **kripto para sisteminde ise para basılmaz, para keşfedilir**. Bitcoin ağının güvenliği ve işleyişini sağlayanlara bunun karşılığı olarak keşfedilen Bitcoin'leri ödül olarak vermektedir (Konukseven ve Özen, 2018, 79). **Madenciler**, blokzincir üzerindeki transferlerin gerçekleşmesini, kaydedilmesini sağlayan ve bu kayıtların saklanmasından sorumlu olan kişilerdir. Kişi kavramı burada blok zincire bağlı bilgisayarları temsil

eder. Madenci denilmesinin sebebi Bitcoin'in sınırlı sayıda bulunması ve bu sebeple altına benzetilmesidir (Güven ve Şahingöz, 2018, 64).

2.3. Akıllı Sözleşmeler

Akıllı sözleşmeler, bugün dijital varlıkların yakın gelecekte ise dijitalin yanı sıra fiziki varlıkların önceden belirlenen birtakım kurallar çerçevesinde değişimini sağlayan/sağlayacak, blokzinciri altyapısını kullanan sistemlerdir (Buterin, 2014, 2-34). Temelde kendi kendini yönetebilen sonuçlandırabilen dijital sözleşmeler olarak düşünülebilir. Blokzincir üzerinde kullanılan bu dijital sözleşmeler aslında sisteme katılmış tüm bilgisayarların oluşturduğu ağ tarafından kontrol edilen, önceden çerçevesi ve tüm detayları belirlenmiş ve bu detayları uygun şartlarda sunmaya hazır halde bulunan bilgisayar programlarıdır (Güven ve Şahingöz, 2018, 93).

3. Blockchain

Blok zinciri, şifrelenmiş işlem takibi sağlayan, tüm para alışverişlerinin kaydının tutulduğu, yüksek güvenlik özelliklerine ve şifreleme yöntemlerine sahip bir sistemdir. Blokzincirini, tüm işlemlerin geçmiş ve gelecek kayıtlarını içeren herkese açık, şeffaf, sıralı, dağınık ve zaman damgalı, dijital, küresel bir hesap defteri şeklinde tanımlanabilir (Çarkacıoğlu, 2016, 42). Bu sayede aracılardan ortadan kalkmasına ve mevcut yapıların değişmesine neden olacaktır. Saklanan bu bilgilerin her bir parçası blokzincir ağı içerisinde internete bağlı olan bilgisayarlarda tüm süreci dağıtılmış şekilde görüntüleme imkânı yaratmaktadır. Blokzincir ağ sistemi içerisinde büyük bir veri tabanına sahiptir. Oluşan bu veriler sıralı bir şekilde bloklara kayıt edilmektedir. Her bir bloğun bir kapasitesi mevcuttur. Blok kapasitesi dolduğu zaman başka bir blok üretilmekte ve bu bloklar birbirine zincirlerle yani kripto şifreleme tekniği ile bağlıdır. Blok zinciri muhasebe sisteminde kayıt defteri olan Büyük Defteri ifade etmektedir.

3.1. ICO ve IPO

Initial Public Offering (IPO) olarak ifade edilen **İlk Halka Arz**, herhangi herhangi bir şirket hisselerine yapılan yatırım sonucu şirkete ortak olma durumudur. Menkul kıymet piyasalarından sermaye bulmak isteyen firmalar IPO olarak adlandırılan girişimlerde bulunurlar (Ünlü ve Ersoy, 2013, s. 225). **Initial Coin Offering (ICO)** olarak ifade edilen **İlk Coin Teklifleri** kavramı ise olarak bankalar ve girişim şirketlerini aradan çıkararak,

şartları belli olan bir akıllı kontrat karşılığında kitle fonlaması benzeri nitelikte olan bir kripto para toplama faaliyeti olarak ifade edilebilir (www.usblogs.pwc.com). Kripto para karşılığında fon taleplerinin karşılanması işlemidir. ICO’da yapılan yatırımlardan hisse alınmaz. Şirketin ürün veya hizmet satarken kullanacağı jetonlara sahip olunur. Potansiyel yatırımcılara madencilik süresi başlamadan önce, altcoin toplam arzının bir bölümünü alma şansı vermektedir (Evin, 2018, 12).

4. Kripto Paraların Vergilendirilmesi

Kripto paraların vergilendirilmesi yönünde Türkiye sınırları içerisinde yasal bir tanımlama yapılmamıştır (Bozdoğanoglu, 2014, 11). Buradaki temel sorun kripto paraların adem-i merkezi yapısı ve Blockchain sisteminin izinin sürülemediği olmasıdır. Türkiye’de, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (BDDK) tarafından yapılan, 25 Kasım 2013 tarih ve 2013/32 sayılı açıklamada: “*Bitcoin’in 6493 sayılı, Ödeme ve Menkul Kıymet Mutabakat Sistemleri, Ödeme Hizmetleri ve Elektronik Para Kuruluşları Hakkında Kanun, kapsamında elektronik para olarak değerlendirilemeyeceği ve bu kanun kapsamında gözetim ve denetiminin mümkün olmadığı*” belirtilmiştir (www.bddk.org.tr). Elektronik ticarete işlem satıcının gerçek veya tüzel kişi olmasına göre gelir veya kurumlar vergisinin konusuna girmekte, ayrıca bir mal veya hizmet söz konusu olduğundan KDV gündeme gelmektedir (Tosuner ve Arıkan, 2017, 15). **Kripto paranın vergilendirilmesi konusu önümüzdeki dönemlerde Türkiye’nin gündeminde yer alacaktır.**

4.1. Kripto Paranın Vergilendirilmesi Yaklaşımları

Son yıllarda uluslararası boyutta kripto paraların yasal statü ve geleceği tartışılmaktadır. Bu bağlamda ülkelerin kripto paraya olan yaklaşımı farklılıklar içermektedir. Devletlerin kripto parayı vergilendirme fikri, öncelikle kripto paraların devletler için önemli bir **gelir kapısı potansiyeli taşımamasından** kaynaklanmaktadır. Bir sonraki aşama ise kişi veya kurumların **haklarını korumaya yönelik** adımları içermesidir. Bu hususlar için tüm ülkeler açısından tanımlanmış bir metodun olmadığı ifade edilmekle birlikte yarattığı ekonomik değer görmezden gelinemeyecek kadar büyüktür. Dolayısıyla yeni **kripto paraların muhasebeleştirilmesi, vergilendirilmesi ve denetimi** oldukça büyük önem arz etmektedir (Serçemeli, 2018, 62). Kripto paralardan kazanç elde edenleri vergi konusuna dâhil etmek için kazancın konusunun belirlenmesi gerekir. Gelir

İdaresi Başkanı Adnan Ertürk, üç isim üzerinde durduklarını belirtmiştir. Bunlardan ilki Bitcoin'in bir “**emtia**” olarak kabul edilmesi, ikincisi “**menkul kıymet**” ve üçüncüsü de “**para**” olarak değerlendirilmesidir (www.ntv.com.tr).

4.1.1. Emtia

Kripto para **altın ile benzer özelliklere sahiptir**. Ancak benzerlikler ile beraber **farklılıklarda** içermektedir. Kripto paralar bir emtia olarak değerlendirilirse bu durumda iki türlü vergilendirilebileceği belirtilmektedir. Kişi eğer bir kez Bitcoin veya altcoin alıp satmış ve buradan bir gelir elde etmişse, bu kazanç ya değer artışı kazancı veya arızı kazanç olarak vergilenecektir. Bu durumda, kripto paranın alım-satım işlemi sürekli gerçekleşmekte ise arızı kazancı teşkil ederek ve 2018 yılında bu tutarın 27.000 TL'yi aşması durumunda aşan kısmın yıllık gelir vergisi beyannamesi ile beyan edilmesi gerekmektedir (www.gib.gov.tr). Ancak, Gelir Vergisi Kanunu'nun 80. Maddesinin 1. fıkrasında hangi kazançların arızı kazanç kapsamında değerlendirileceği açıklanmış ve kripto paraya ilişkin herhangi bir hüküm bulunmamaktadır. Eğer Bitcoin al-sat işlemi yapılıyor ve buradan gelir elde ediliyorsa bu durumda gelir vergisi beyannamesi verip kazanç üzerinden Gelir Vergisi ödemek zorunludur (www.sabah.com.tr). Sanal paranın artan kur değerinden yararlanarak al-sat karı elde etmek için kullanılması durumunda, alım satım işlemleri ticari bir organizasyon içerisinde devamlı olarak gerçekleştiriliyor ise GVK hükümlerine göre elde edilen kazancın **ticari kazanç** olduğu açıktır (Kükükrer, 2016, 594).

4.1.2. Para

Kripto paranın, para olarak tanımlanabilmesi için paranın sahip olduğu birtakım işlevleri yerine getirmesi gerekmektedir. Bu işlevler genel itibarıyla; değişim aracı olması, tasarruf ve yatırım aracı olması ve değer ölçüsü olma gibi işlevlerdir (Ammous, 2016, 21-26). Bunun yanı sıra ekonomi politikası aracı olmasına dair ek işlevleri de bulunmaktadır (Durmuş, 2016, 22-61). İlerleyen dönemlerde **devletlerin çıkarmış oldukları kripto para türleri** ve **özel sektörlerin ortaya çıkardığı kripto para türleri** olarak çıkması beklenmektedir. Kripto parayı para olarak kabul edildiği durumda 213 Sayılı VUK'un 289. madde hükümlerine başvurmak gerekir. İlgili kanun madde metni şöyledir: “*Bu bölümde yazılı olmayan veyahut yazılı olup da kendi ölçüleriyle değerlendirilmesine imkân bulunmayan iktisadi kıymetler varsa borsa rayici, yoksa mukayyet*

değerleri, o da yoksa emsal bedeliyle değerlendirir” (www.gib.gov.tr). Ülkemizde yabancı para borsası olmadığından Bitcoin maddenin ikinci sırasında yer alan mukayyet değer yani bir iktisadi kıymetin muhasebe kayıtlarında gösterilen hesap değeri ile değerlendirilir. Bu nedendir ki, dönem sonunda aktifte yer alan kripto para, piyasa arz talep miktarlarına göre belirlenen değerinde ortaya çıkan artış veya azalış için değerlendirilmesine gerek duyulmamaktadır (Yıldız, 2018, 47-48).

4.1.3. Menkul Kıymet

Kripto paranın bir menkul kıymet olduğunu düşünenler, Bitcoin gibi kripto paraların **finansal varlık** olduğunu ileri sürmektedirler. Dolayısıyla, kripto paranın alım-satım işlemleri genel olarak **gelir vergisinin** konusuna girecektir. Alım-satım işlemi sonucu elde edilen gelir değer artış kazancı, kripto para borsalarının elde ettikleri komisyonlar ticari kazançlarını ifade edecektir. Menkul kıymet olarak değerlendirildiğinde ise, KDV'nin konusuna girmemekle beraber, değer artışının 2018 yılı için 12.000 TL'yi aşması durumunda aşan kısım gelir vergisine tabi olacaktır (www.gib.gov.tr). 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu'nun 80. maddesinde elektronik para alım-satım işleminden kaynaklanan gelirler ile hangi mal ve hakların elden çıkarılmasından doğan kazançların “Değer Artışı Kazancı” olarak sınıflanacağını açıklamıştır (www.gib.gov.tr). Kripto para bir menkul kıymet olarak değerlendirildiğinde, kripto para borsalarının aracılık ettikleri alım satım işlemlerine istinaden aldıkları komisyonlar aynı emtada olduğu gibi ticari kazançlarını oluşturmaktadır (www.vergidegundem.com).

5. Kripto Paranın Muhasebeleştirilmesi ve Denetimi

Türkiye’de kripto paralar ile yapılan işlemleri koruma altına alan ve hangi standart çerçevesinde değerlendirilmesi gerektiğini belirten bir yasal düzenleme bulunmamaktadır. Mevcut yasal durum ve muhasebe standartları kripto paranın tanımını ve kullanım alanını tam anlamıyla karşılayabilecek nitelikte değildir. **Muhasebe standartları şu anki durumu ile kripto parayı bir para birimi olarak değil, para yerine kullanılabilecek bir araç olarak değerlendirmektedir.** Günümüz muhasebe ilkeleri ve standartları çerçevesinde kripto para birimlerinin muhasebeleştirilmesi önemlidir. Kripto paralar Türkiye Muhasebe Standartları ve Türkiye Finansal Raporlama Standartları (TMS/TFRS) kapsamında ele alınmalı ve muhasebeleştirilmelidir (Şahin, 2018, 911). Kripto paranın işlem sürecinde değer veya azalış gibi oluşan durumları görmek ve de-

ğerlendirmek ancak muhasebe tarafından yapılan kayıtlarla sağlanmaktadır. Muhasebenin bu paralarla yapılan işlemlerin güvenliğini sağlama gibi bir fonksiyonu yoktur. Ancak, muhasebe her işlemde olduğu gibi kripto paralarda da işletme içi ve dışı bilgi kullanıcılarına doğru ve eksiksiz bilgi sunmakla yükümlüdür. Dolayısıyla bu paralar da kaydedilmelidir (Rainborn ve Sivitanides, 2015, 25-34). Bir diğer önemli nokta ise muhasebe sistemini tamamen dijital bir boyuta taşınması durumudur. **Blockchain mevcut muhasebe sisteminin tamamen değişmesine neden olabilecek bir teknolojik bir yeniliktir.**

5.1. Nakit ve Nakit Benzeri

TMS 7'ye göre nakit kavramı işletmedeki nakit ile vadesiz mevduatı ifade etmektedir (TMS 7, md. 6). **Kripto paraların nakit olarak değerlendirilebilmesi** için kripto paranın bir para birimi olup olmadığı konusundaki yasal boşluğun doldurulması bu standart için oldukça önemlidir. **Değişim aracı olması bakımından değerlendirildiğinde**, kripto paralar alışverişlerde kullanılmakta ve toplum tarafından mal veya hizmet karşılığı olarak kripto para ödemeleri yapılabilmektedir. **Enflasyonist ortamlardan etkilenmiyor olması değerinin eksilmediğinin göstergesidir.** Aynı zamanda yatırım aracı olarak kripto paraların kullanılması mümkündür. Ancak kripto paranın güvenilir bir tasarruf aracı olarak görülebilmesi için daha yüksek bir istikrara sahip olması gerekmektedir. Kripto paraların çok fazla dalgalanma sorunu yaşaması kripto paraların önündeki en büyük engel olarak yorumlanmaktadır (www.kriptokoin.com).

Kripto paralar tamamen bir para olarak değerlendirilebilir ve bu işlemler sonucu karşılık alınan nakit paralar **“100 KASA”** hesabında izlenebilir (Serçemeli, 2018, 50-54). BDDK'nın ve TCMB'nin Bitcoin'i para olarak kabul etmediği dikkate alınır, yapılan işlemlerin takibinde mevcut hesap planı içerisinde kullanılacak diğer hesap ise **“107 DİĞER HAZIR DEĞERLER”** hesabıdır (Doğan vd., 2018, 32). Bitcoin borsasından satın alınması sonucunda edinilen kripto para, yabancı para olarak değerlendirilmeli ve diğer yabancı paralar gibi **“100 KASA”** ana hesabının altında **“Bitcoin Kasası”** şeklinde bir yardımcı hesapta kayda almalıdırlar. Bu hesapta takip edilen Bitcoin'ler elden çıkarıldığında hesap, alış değeri ile alacaklandırılmalıdır. Bitcoin'in elden çıkarıldığı günkü değeri o günkü kurdan hesaplanmalı ve aradaki fark, **“646 KAMBİYO KÂRLARI”** veya **“656 KAMBİYO ZARARLARI”** hesaplarından uygun olanında izlenmelidir (Doğan vd., 2018, 32).

5.2. Finansal Araç

TMS 32’de finansal araç, bir işletmenin finansal varlığı ile diğer bir işletmenin finansal borcunda ya da özkaynağa dayalı finansal aracında artışa neden olan herhangi bir sözleşme şeklinde açıklanmıştır (TMS 32, md. 11). Finansal varlıklar, bir finansal kurum ile yapılan kontrata bağlı olarak mülkiyet hakkı sağlayan ve değer yaratan araçlardır. Finansal varlıklar, arsa veya bina kullanımında olduğu gibi fiziksel sahiplik sağlamazlar. Hisse senedi, tahvil vb. gibi finansal varlık olarak veya satarak yatırımcılar gelecekte elde edecekleri faydaları temsilen bir kanuni anlaşma ile kendilerini bağlarlar. Finansal varlıklar **borçlanma araçları** ve **sermaye araçları** olarak iki grupta incelenebilir. **Borçlanma araçları**, borçlanılarak sahip olunan ve sabit ya da değişken ödemeler sağlayan araçlardır. Örneğin; krediler, devlet tahvilleri, emeklilik fonları vs. sabit miktarda ödemeler alınmasına imkân sağlar. **Sermaye araçları**, sermaye kazancı ve ortaklık hakkı sağlamaktadır (www.acikders.org.tr). Kripto paranın bir **yatırım aracı** veya **menkul kıymet** olarak kabul edilmesi halinde, kripto para alımı ve satışı olduğunda alış bedeli ile **“118 DİĞER MENKUL KIYMETLER”** hesabının **“Kripto Para Yatırımları”** yardımcı hesabında, menkul kıymet olarak kabul edilerek, **satış fiyatı farkı menkul kıymet satış karı ya da zararı gibi değerlendirilebilir**. Yatırımlar elde çıkarıldığında ise alış bedeli ile satış bedeli arasında fark var ise ve bu fark olumlu ise **“645 MENKUL KIYMET SATIŞ KARLARI”** hesabında, fark olumsuz olduğunda **“655 MENKUL KIYMET SATIŞ ZARARLARI”** hesabında izlenmesi önerilmiştir (Doğan vd., 2018, 32). Kripto para alım satımı için aracı kurum olarak çalışan borsalar, iki farklı komisyon geliri elde ederler. Birincisi Bitcoin alış satış işlemleri için komisyon alırlar, ikincisi ise Borsa’ya para yatırma ya da Borsa’dan para çekme işlemleri için komisyon alırlar. Bu durumlar için aldıkları komisyon ücretleri **“643 KOMİSYON GELİRLERİ”** hesabında muhasebeleştirilebilir.

5.3. Stok

TMS 2 Stoklar Standardında stoklar; işin normal akışı içinde, olağan işletme faaliyetleri kapsamında satılmak için elde tutulan, satılmak üzere üretilmekte olan ya da üretim sürecinde ya da hizmet sunumunda kullanılacak ilk madde ve malzemeler şeklinde bulunan varlıklar olarak tanımlanmaktadır (TMS 2, md. A6, B6, C6). **Satılmak üzere üretilmekte olan ifadesi her kripto para için geçerli değildir**. Kripto paralar hizmet sunumunda kullanılacak ilk madde ve malzemeler olarak kabul edilemez. Ancak

madencilerin Bitcoin gibi kripto para üretim amacıyla bulundurdıkları bilgisayarlar, satmak amacıyla elde tutulmayan, hizmet sağlamak için kullandıkları ve muhtemelen bir dönemden fazla kullanacakları için maddi duran varlık olarak sınıflandırılmalı ve TMS 16'ya göre bu bilgisayarların amortismanı stoklara dağıtılmalıdır (www.denetimnet.net). Aynı zamanda madencilerin üretim sırasında katlandıkları elektrik kullanımının oluşturduğu maliyetler **“157 DİĞER STOKLAR”** hesabında izlenebilir (Serçemeli, 2018, 33-66).

Farklı bir görüş ise kripto paraların bir emtia olarak değerlendirilmesidir. Bir Bitcoin alımı ve satışı olduğunda alış bedeli üzerinden **“159 DİĞER STOKLAR”** hesabının ‘Bitcoin Emtiaları’ yardımcı hesabında izlenilmesi önerilmiştir. Kripto paralar satıldığında ise elde edile satış tutarları **“600 YURT İÇİ SATIŞLAR”** veya **“601 YURT DIŞI SATIŞLAR”** hesabının ‘Kripto Para Satışları’ yardımcı hesabında, maliyet kayıtları için de **“623 DİĞER SATIŞLARIN MALİYETİ”** hesabının **“Kripto Para Satışlarının Maliyeti”** yardımcı hesabında izlenebilir (Doğan vd., 2018, 32).

5.4. Satış Amaçlı Elde Tutulan Duran Varlık

TFRS 5 Satış Amaçlı Elde Tutulan Varlıklar ve Durdurulan Faaliyetler standardında geçen ve TMS 16 Maddi Duran Varlıklar standardında tanımlanan maddi duran varlıklar, mal veya hizmet üretimi veya arzında kullanılmak, başkalarına kiraya verilmek veya idari amaçlar çerçevesinde kullanılmak üzere elde tutulan ve bir dönemden daha fazla kullanımı öngörülen, fiziki kalemlerdir (TMS 16, md. A6, B6). Varlıkların maddi duran varlık olarak işlem görebilmesi için fiziki yapı unsuruna sahip olması, muhasebeye konu edilebilir olması, işletmenin satmak üzere değil ürün ve hizmet üretiminde veya yönetimsel faaliyetlerde ya da kiralama faaliyetlerinde kullanması ve bir yıldan daha uzun süreli ömre sahip olması gerekmektedir (Sevilengül, 2000, 426-450).

TMS 16, 37. Maddeye göre işletme faaliyetlerinde kullanmak üzere elde buldurulan maddi duran varlıklar, arazi ve binalar, makinalar, gemiler, uçaklar, motorlu taşıtlar, mobilya ve demirbaşlar, ofis gereçleri ve taşıyıcı bitkiler şeklinde sınıflandırılmaktadır (TMS 16, md. 37). Kripto paralar ise fiziki varlıklar değildir. Aynı zamanda kripto paralar için bir ömür biçilemez. Bu nedenle amortisman söz konusu değildir. Ancak değerindeki düşüş veya azalışlarla ifade edilebilir.

5.5. Maddi Olmayan Duran Varlık

TMS 38’de Maddi Olmayan Duran Varlıklar, geçmişteki bazı olayların sonucu olarak işletme tarafından kontrol edilen ve işletmeye gelecekte yarar sağlaması beklenen kaynaklar olarak ifade edilmektedir (TMS 38, md. A8, B8). Standart, parasal varlığın tanımını ise elde tutulan para ile sabit ya da belirlenebilir tutarda bir para cinsinden elde edilecek varlıklar şeklinde tanımlamıştır. Aynı zamanda Maddi Olmayan Duran Varlık fiziksel niteliği ve parasal olmayan varlık olarak tanımlanabilir (TMS 38, md. 8).

İşletmeler sıklıkla kaynak tüketir veya bilimsel ya da teknik bilgi, yeni süreç veya sistemlerin tasarım ve uygulanması, lisans, fikri mülkiyet hakları, piyasa bilgisi ve markalar (marka isimleri ve yayın hakları dâhil) gibi maddi olmayan kaynakların elde etme, geliştirme, bakım veya iyileştirilmesi sırasında çeşitli borçlar yüklenirler. Bu geniş kapsamlı başlıklar altındaki kalemlerin yaygın örnekleri, bilgisayar yazılımı, patentler, telif hakları, sinema filmleri, müşteri listeleri, ipotek hizmeti sunma hakları, balıkçılık lisansları, ithalat kotaları, isim hakları, müşteri ve tedarikçi ilişkileri, müşteri sadakati, pazar payı ve pazarlama haklarıdır. Ancak buradaki marka değeri veya patent gibi varlıklar uzun vadeli yatırımlardır. En önemlisi bu değerlerin oluşumunda zaman içinde kazanılan istikrar ve güven olduğu yer almaktadır (TMS 38, md. A12, B12).

TMS 38’ de Maddi Olmayan Duran Varlıklar amortismanına tabi tutulmalıdır. Bir maddi olmayan duran varlığın yararlı ömrünün sınırsız olduğu sonucuna varılması, buna ilişkin gelecekteki harcamaların, söz konusu varlığın ilgili performans standardını korumak için gereken harcamalardan daha yüksek tutarda planlanmış olmasına bağlanmamalıdır. Bir maddi olmayan duran varlığın yararlı ömrü çok uzun, hatta sınırsız olabilir. Belirsizlik, bir maddi olmayan duran varlığın yararlı ömrünün tahmininde ihtiyatlılık ilkesinin uygulanmasını gerektirir, ancak gerçekçi olmayacak kadar kısa bir ömrün seçilmesini gerektirmez. Kripto paralar TMS 38 kapsamında değerlendirildiği takdirde dönem sonu raporlamalarında elde bulundurulmuş kripto paralar piyasa verileri çerçevesinde **yeniden değerlemeye tabi tutulmalıdır**. MODV yeniden değerlemeye tabi tutulduğunda değeri artarsa bu artış diğer kapsamlı gelirden muhasebeleştirilir. Eğer değeri düşerse fon sıfırlanana kadar diğer kapsamlı gelirdeki tutardan düşülür. Fonda tutar sıfırlandıktan sonra hala değer düşüklüğü varsa kar veya zarara gider olarak kaydedilir (TMS 38, md. 85, 86).

5.6. Kripto Paranın Denetimi

Muhasebe denetimi, belli bir iktisadi birim veya döneme ait sayısal bilgilerin önceden tespit edilmiş ölçülere uygunluk derecesini belirleme ve bu konuda bir rapor yazmak amacı ile bağımsız bir uzman kişi tarafından yürütülen denetim kanıtı toplama ve toplanan kanıtları değerlendirme çalışmasıdır (Gürbüz, 1995, 23). Denetimi gerektiren nedenler arasında finansal tablolardan yararlanan çıkar gruplarının artması, düzenlenmiş olan finansal tabloların güvenilir olmama ihtimali ve güvenilir bilgi ihtiyacı gösterilebilir (Gürbüz, 1995, 24-26). Blockchain ağı içerisindeki tüm bilgilerin anlık kaydedilmesi, bilgilerin herkes tarafından her an görülmesinin mümkün olması ve ağ üzerindeki işlemlerde her hangi bir habersiz değişiklik yapılmasının mümkün olmaması, doğru ve güvenilir bilgiye ulaşmada önemli bir adımlardır. Blockchain'in merkezi bir yapısının olmaması ve kripto para işlemi yapan kişilerin tespit edilemiyor olması denetim yapılmasını engelleyen unsurların başında gelmektedir. Kripto para ticareti yapan veya başka amaçlar için kullanılan kripto paraların takibi ve kullanıcıların kimliklerinin tespiti mümkün değildir. Buradaki önemli sorun denetçiler, işlem kimliğini benzersiz bir tanımlayıcı olarak kabul etmelerinden dolayı kaynaklanmaktadır. Bu nedenle akıllı sözleşmelerin oluşturulması, denetim açısından daha uygun olabileceği belirtilmektedir. Sözleşmeden doğan yükümlülüklerin ve gerçekleşmekte olan işlem takibinin yapılması bakımından uygun bir yöntemdir. Bu durum için aracılık sağlayan kuruluşlar, sözleşmeden doğan güvenlik önlemlerine karşı sorumludurlar. Blockchain ağının kısmen de olsa daraltılıp, denetim imkânı yaratılması sağlanır (Broby ve Paul, 2017, 76-88)

Denetim faaliyetlerinin şu anki duruma karşı yetersiz olduğunu görülmektedir. Buradaki önemli olan durum, denetim biliminin ancak yasal çerçeveden etkilenmesidir. Kripto paraların muhasebe alanında olduğu gibi yasal yönden eksiklikleri giderilmesi denetim bilimini bir uyuma zorlayacak ya da yeni bir değişime doğru yönelmesine neden olacaktır. Denetim ve iç kontrol faaliyetlerinin bu teknoloji ile ne şekilde değişeceği sorusunun cevaplanabilmesi için öncelikle muhasebe ve kayıt sistemlerinin Blockchain'in özelliklerinden ne şekilde etkileneceği sorusunun yanıtlanması gerekmektedir. Teknolojinin, kayıtların değiştirilememesi, herkes tarafından tutulması ve erişilebilirlik özellikleri dikkate alındığında muhasebe sistemlerinin merkezileşeceği ve bu teknolojilerle entegre bir hal alabileceği ileri sürülebilir. Böylelikle de kayıtların değiştirilemediği, teyit ihtiyacının ortadan kalktığı, işlemlerin akıllı sözleşmelerle otomatikleşti-

rildiği ve entegre işleyen muhasebe sistemlerinin daha güvenli bir yapıya kavuşacakları değerlendirilmektedir (Evin, 2018, 23).

Sonuç

Mevcut sistemdeki eksiklikler, kripto paranın ortaya çıkarmış olduğu yenilikleri (takip edilememesi ve kayıt altına alınmaması) karşılayamamakta ve bu durum çeşitli endişeleri ortaya çıkarmaktadır. Bu durumu ortadan kaldırmak için mevcut sistem içerisinde kripto paranın nasıl değerlendirilmesi gerektiği konusunda ortak bir düşünce oluşturulmalıdır. Otoritelerin kayıt dışı ekonomiyi önlemek adına aldıkları kararları kripto paralar önemli ölçüde tehdit etmektedir. Bu nedenle bir sonraki adımda kripto paranın kontrolünü sağlamak amacıyla vergilendirilmesi, muhasebeleştirilmesi (kayıt altına alınması) ve denetim mekanizmasının oluşturulması gerekmektedir. Kripto paralar için öncelik uygun bir düzenleme oluşturulması ve bir sonraki aşamalar ise kripto paranın gelişmesine yönelik atılması gereken adımları içermelidir.

Kaynakça

- Ammous, S. (2016, 08 01). *Can Cryptocurrencies Fulfil the Functions Of Money?* 03 28, 2018 tarihinde www.capitalism.columbia.edu: <https://goo.gl/Gkr1E2> adresinden alındı
- Arslan, M. (2013, 10 26). *Para ya da Meta Dolaşımı*. www.kapitalianlama.blogspot.com: <https://kapitalianlama.blogspot.com/2013/10/ucuncu-bolum-para-ya-da-meta-dolasm.html> adresinden alınmıştır
- Arslanian, H. ve Lee, R. (2018, 02 14). *Understanding the ICO*. www.usblogs.pwc.com: <http://usblogs.pwc.com/emerging-technology/understanding-the-ico-infographic/> adresinden alınmıştır
- Bozdoğanoglu, B. (2014). Sanal Para Birimi Bitcoin'in Kayıt Dışı Ekonomi ile Kara Para Faaliyetlerine Etkisi ve Vergilendirilmesi. *Mali Hukuk Dergisi*, 10(111), 11.
- Broby, D., Paul, Greig. (2017). Dağıtılmış Defterlerin, Blok Zincirinin ve Kripto Para Birimlerinin Mali Denetimi. *Finansal Dönüşümler Dergisi*, 76-88.
- Buterin, V. (2014). *Ethereum White Paper*. 08 2017, 30 tarihinde www.blockchainlab.com: http://blockchainlab.com/pdf/Ethereum_white_paper-a_next_generation_smart_contract_and_decentralized_application_platform-vitalik-buterin.pdf adresinden alındı
- Büyükkara, G. (2018, 01 01). *Finansal Kurumlar*. www.acikders.org.tr: http://www.acikders.org.tr/pluginfile.php/3801/mod_resource/content/3/Giri%C5%9F.pdf adresinden alınmıştır
- Çarkacıoğlu, A. (2016). *Kripto-Para Bitcoin*. İstanbul: Sermaye Piyasalar Kurulu Araştırma Dairesi.
- Doğan, Z., Buyrukoğlu, S. ve Kutbay, H. (2018). Türkiye'de Bitcoin İşlemlerinin Vergilendirilmesi ve Muhasebeleştirilmesine İlişkin Öneriler. *Vergi Sorunları Dergisi*(361), 32.
- Dummies, C. (2016). *Bitcoin for Dummies* (1 b.). New Jersey: John Wiley and Sons.

- Durmuş, M. (2016). Merkez Bankası Bağımsızlığı, Para ve Faiz: Kapitalizmde Finansın Ekonomi Politikası. *Artvin Çoruh Üniversitesi Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, 3, 22-61.
- Evin, H.İ. (2018). Sermaye Piyasalarında Yeni Uygulamalar: Kripto Para Arzları. *Türmob XX. Türkiye Muhasebe Kongresi* (s. 12, 23). İstanbul: Sermaye Piyasalar Kurulu.
- Güleç, Ö. F., Çevik, E., Bahadır, N. (2018). Bitcoin ile Finansal Göstergeler Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Kırklareli Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 7(2), 20.
- Gürbüz, H. (1995). *Muhasebe Denetimi*. İstanbul: Bilim Teknik Yayınevi.
- Güven, V., Şahingöz, E. (2018). *Blokzincir Kripto Paralar Bitcoin Satoshi Dünyayı Değiştiriyor*. İstanbul: Kronik Kitap.
- İnan, M. (2019, 03 13). *Ünlü Akademisyenden Bitcoin Yorumu*. www.kriptokoin.com:https://kriptokoin.com/unlu-akademisyenden-bitcoin-yorumu/ adresinden alınmıştır
- Konukseven, S. ve Özen, T. (2018). *50 Yıllık Hayal Bitcoin* (1. b.). İstanbul: Kapital Medya Hizmetleri A.Ş.
- Kükreler, C. (2016). İnternet Ortamında Bazı Faaliyetlerin Kavramsal Tanımları ve Türk Vergi Sistemi Karşısındaki Durumlarının Değerlendirmesi. *Yönetim Bilimleri Dergisi*, 14(27), 594.
- Nakamoto, S. (2008, 11 03). *Bitcoin: A Peer-to-Peer Electronic Cash System*. www.bitcoin.org:https://bitcoin.org/bitcoin.pdf adresinden alınmıştır
- Rainborn, C. ve Sivitanides, M. (2015, 01 01). Accounting Issues Related to Bitcoins. *The Journal of Corporate Accounting Finance*, 25-34.
- Serçemeli, M. (2018). Kripto Para Birimlerinin Muhasebeleştirilmesi ve Vergilendirilmesi. *Finans Politik ve Ekonomik Yorumlar*, 55(639), 50-54, 62, 33-66.
- Sevilengül, O. (2000). *Genel Muhasebe* (9 b.). Ankara: Gazi Kitabevi.
- Şahin, O. N. (2018, 12 01). TMS ve TFRS Işığında Muhasebe, Vergi ve Denetim Açısından Bitcoin ve Diğer Kripto Para Birimleri. *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi*, 20(4), 900, 911.
- Tosuner, M. ve Arıkan, Z. (2017). *Türk Vergi Sistemi, Gözden Geçirilmiş ve Yenilenmiş Baskı*. İzmir: Kanyılmaz Matbaası.

- Türkyılmaz, T. (2018, 01 06). *Kripto Para Kaynaklı Kazançlarda Vergileme*.
www.vergidegundem.com :
https://www.vergidegundem.com//makale?categoryName=Vergide&publication
Number=1&publicationYear=2018&publicationId=4739474 adresinden
alınmıştır
- Ünlü, U. ve Ersoy, E. (2013). İlk Halka Arza Düşük Fiyatlama ve Kısa Dönem
Performansın Belirleyicileri: 1995-2008 İMKB Örneği. *Dokuz Eylül
Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 23(2), 225.
- Yıldız, Y. (2018). Kripto Paraların (bitcoin) Vergilendirilmesi. *Vergi Raporu
Dergisi*(221), 47-48.

İnternet Kaynakları

- Bitcoin'e Vergi Geliyor. (2017, 12 13). 12 13, 2017 tarihinde www.sabah.com.tr:
https://www.sabah.com.tr/ekonomi/2017/12/13/bitcoine-vergi-geliyor
adresinden alındı
- Bitcoin'e Vergi Geliyor (Maliye, SPK ve MB kripto paraları inceliyor). (2018, 12 13).
www.ntv.com.tr:https://www.ntv.com.tr/teknoloji/bitcoine-vergi-geliyor-maliye-
spk-ve-mb-kripto-paralari-inceliyor%2criHhA6CgEUqJgGXs7RWlgA
adresinden alınmıştır
- UMS2.(2018,56).http://www.denetimnet.net:http://www.denetimnet.net/UserFiles/Docu
ments/DenetcininNotDefteri/UMS-2-Stoklar-Uygulama
%C3%96rne%C4%9Fi.pdf adresinden alınmıştır
- BDDK. (2014, 06 27). *Ödeme ve Menkul Kıymet Mutabakat Sistemleri, Ödeme
Hizmetleri ve Elektronik Para Kuruluşları Hakkında Kanuna İlişkin
Düzenlemeler*. http://www.bddk.org.tr: http://www.bddk.org.tr/Mevzuat-
Kategori/Odeme-ve-Menkul-Kiymet-Mutabakat-Sistemleri-Odeme-Hizmetleri-
ve-Elektronik-Para-Kuruluslari-Hakkinda-Kanuna-Iliskin-Duzenlemeler/5
adresinden alınmıştır
- Finansal Varlıklar www.acikders.org.tr: [http://www.acikders.org.tr/
pluginfile.php/3801/mod_resource/content/3/Giri%C5%9F.pdf](http://www.acikders.org.tr/pluginfile.php/3801/mod_resource/content/3/Giri%C5%9F.pdf) adresinden
alınmıştır

- GİB. (2018, 03 30). *Arızı Kazançlara İlişkin İstisna Tutarı*. http://www.gib.gov.tr: http://www.gib.gov.tr/fileadmin/user_upload/Yararli_Bilgiler/arizikazanc.html adresinden alınmıştır
- GİB(a). (2018, 03 30). *Arızı Kazançlara İlişkin İstisna Tutarı*. www.gib.gov.tr: http://www.gib.gov.tr/fileadmin/user_upload/Yararli_Bilgiler/arizikazanc.html adresinden alınmıştır
- GİB(b). (2015, 06 30). *Menkul Kıymet (hisse senedi) Ediniminde Bulunulmaksızın Yurt Dışı Mukimi Şirketin Sermayesine İştirak Edilmesi Nedeniyle Bağlı Ortaklıklar Hesabında Takip Edilen İştirak Tutarının Değerlemeye Tabi Tutulup Tutulmayacağı Hk.* www.gib.gov.tr: http://www.gib.gov.tr/node/104562/pdf adresinden alınmıştır
- GİB(c). (2016, 02 18). *Gelir İdaresi Başkanlığı Mükellef Hizmetleri Gelir Vergileri Grup Müdürlüğü*. www.gib.gov.tr: http://www.gib.gov.tr/taxonomy/term/80385?page=33 adresinden alınmıştır
- KGK. (2018, 06 06). *TMS 7 Nakit Akış Tablosu*. [www.kgk.gov.tr: http://www.kgk.gov.tr/Portalv2Uploads/files/DynamicContentFiles/T%C3%BCrkiye%20Muhasebe%20Standartlar%C4%B1/TMSTFRS2018Seti/TMS/TMS%2007%20Nakit%20Ak%C4%B1%C5%9F%20Tablosu%20Kurul%20Karar%C4%B1\(2\).pdf](http://www.kgk.gov.tr: http://www.kgk.gov.tr/Portalv2Uploads/files/DynamicContentFiles/T%C3%BCrkiye%20Muhasebe%20Standartlar%C4%B1/TMSTFRS2018Seti/TMS/TMS%2007%20Nakit%20Ak%C4%B1%C5%9F%20Tablosu%20Kurul%20Karar%C4%B1(2).pdf) adresinden alınmıştır
- KGK(a). (2011, 10 28). *TMS 21 Kur Değişiminin Etkileri*. [www.kgk.gov.tr: http://kgk.gov.tr/Portalv2Uploads/files/DynamicContentFiles/T%C3%BCrkiye%20Muhasebe%20Standartlar%C4%B1/TMSTFRS2011Seti/TMS21.pdf](http://kgk.gov.tr: http://kgk.gov.tr/Portalv2Uploads/files/DynamicContentFiles/T%C3%BCrkiye%20Muhasebe%20Standartlar%C4%B1/TMSTFRS2011Seti/TMS21.pdf) adresinden alınmıştır
- KGK(b). (2012, 12 30). *TMS 2 Stoklar*. www.kgk.gov.tr: http://www.kgk.gov.tr/Portalv2Uploads/files/DynamicContentFiles/T%C3%BCrkiye%20Muhasebe%20Standartlar%C4%B1/TMSTFRS2016Seti/TMS2.pdf adresinden alınmıştır
- KGK(c). (2014, 03 05). *TMS 32 Finansal Araçlar*. www.kgk.gov.tr: http://www.kgk.gov.tr/Portalv2Uploads/files/DynamicContentFiles/T%C3%BCrkiye%20Muhasebe%20Standartlar%C4%B1/TMSTFRS2016Seti/TMS32.pdf adresinden alınmıştır
- KGK(d). (2014, 11 12). *TMS 16 Maddi Duran Varlıklar*. www.kgk.gov.tr: http://www.kgk.gov.tr/Portalv2Uploads/files/DynamicContentFiles/T%C3%BCrkiye%20Muhasebe%20Standartlar%C4%B1/TMSTFRS2016Seti/TMS16.pdf adresinden alınmıştır

kiye%20Muhasebe%20Standartlar%C4%B1/TMSTFRS2016Seti/TMS16.pdf
adresinden alınmıştır

KGK(e). (2011, 10 28). *TMS 38 Maddi Olmayan Duran Varlıklar*. www.kgk.gov.tr:
<http://www.kgk.gov.tr/Portalv2Uploads/files/DynamicContentFiles/T%C3%BCrkiye%20Muhasebe%20Standartlar%C4%B1/TMSTFRS2011Seti/TMS38.pdf>
adresinden alınmıştır